

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

TARTUNTATAUTILAIN 58 d §:N MUKAINEN MÄÄRÄYS

ASIAN TAUSTAA

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Koronavirus on yleisvaarallinen tartuntatauti. Valtioneuvosto antoi 12.3.2020 ensimmäisen suosituksen, jonka mukaan julkisia kokoontumisia rajoitetaan uuden koronaviruksen aiheuttaman infektion (covid-19) leviämisen ehkäisemiseksi. Maailman terveysjärjestö WHO on 26.11.2021 nostanut omikron-koronavirusmuunnoksen (B.1.1.529) huolta aiheuttavien koronavirusmuunnosten listalle (VOC, variant of concern). Omikron on levinnyt myös Varsinais-Suomeen ja Satakuntaan.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ASIASSA HANKITTU SELVITYS

Asiassa on saatu Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin 28.12.2021 antama ja 29.12.2021 täydentämä lausunto sekä Satakunnan sairaanhoitopiirin 29.12.2021 antama lausunto.

LOUNAIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

Postiosoite: PL 4, 13035 AVI | Käyntiosoite: Itsenäisyydenaukio 2, Turku

puh. 0295 018 000

kirjaamo.lounais@avi.fi

www.avi.fi

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys Lounais-Suomen aluehallintovirasto velvoittaa tartuntatautilain 58 d §:n 1 momentin nojalla järjestämään yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen sisä- ja ulkotilojen käytön siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä voidaan ehkäistä.

Tämä koskee tartuntatautilain 58 d § mukaisia kohteita Varsinais-Suomen ja Satakunnan kuntien alueella.

Yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun 1 momentissa tarkoitettuja tiloja ovat:

1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun;

2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tiettyinä ajankohtana;

Tämä päätös ei koske seuraavia:

- yleiset kokoukset ja yleisötilaisuudet sekä
- tartuntatautilain 58 g § 4 momentin mukaiset kohteet.

Näiltä osin on annettu aluehallintoviraston päätös LSAVI/14676/2021 ja LSAVI/14679/2021.

Tämä päätös velvoittaa seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

- 1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tai Ahvenanmaan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetut ravitsemistoiminnan harjoittajat;**
- 2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;**
- 3) kunnat ja kuntayhtymät;**
- 4) uskonnolliset yhdyskunnat;**
- 5) julkisoikeudelliset laitokset.**

Päätös ei kuitenkaan kohdistu majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tai Ahvenanmaan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettuihin ravitsemistoiminnan harjoittajiin.

Voimassaolo

Määräys on voimassa ajalla 1.1.2022 – 15.1.2022.

Ohjaus Ohjaus vaihtoehtoiseen EU:n digitaalisen koronatodistuksen käyttöön

Jos toiminnanharjoittaja edellyttää toiminnassaan 16-vuotiaalta tai sitä vanhemmalta asiakkaalta ja toimintaan osallistuvulta tilaan pääsemiseksi EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä, tässä päätöksessä asetetut osallistujamäärää koskevat rajoitukset tai osallistujien sijoittumista koskevat velvoitteet eivät koske kyseistä tilaa tai toimintaa, jos tartuntatautilain 58 i § sen mahdollistaa. Kyseinen säännös ei vapauta kaikista rajoituksista, vaan ainoastaan kyseisessä säännöksessä mainituissa tilanteissa. Jos asiakas tai osallistuja ei esitä todistusta, toiminnanharjoittajan tulee evätä pääsy tilaan. **Aluehallintovirasto ohjaa seuraamaan mahdollisia muutoksia ja ottamaan huomioon valtioneuvoston asetuksen, joka voi vaikuttaa koronapassin käyttöön.**

Ohjaus laatia suunnitelma tartuntatautilain 58 h § mukaisesti

Tässä päätöksessä tarkoitetun toimijan tulee ottaa huomioon tartuntatautilain 58 h §:n mukainen velvollisuus laatia kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa päätöksessä asetetut velvollisuudet ja rajoitukset. Jos toiminnanharjoittaja edellyttää EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä asiakkailta ja toimintaan osallistuvilta, toiminnanharjoittajan on kirjattava tartuntatautilain 58 h §:ssä tarkoitettuun suunnitelmaan tieto siitä.

Valtakunnallinen ohjaus

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan uusi koronavirus (SARS-CoV2) tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun sairastunut henkilö yskii tai aivastaa. Lähikontaktissa korona voi tarttua myös kosketuksen välityksellä, jos sairastunut on esimerkiksi yskinyt käsiinsä ja on sen jälkeen koskenut toiseen ihmiseen. Virus voi tarttua myös kosketuksen kautta pinnoilta, joille on hiljattain päätyneet sairastuneen hengitystie-eritteitä.

Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut 10.12.2021 ohjauskirjeen LSAVI/14401/2021, jonka mukaan epidemiatilanteessa, jonka vaikeusaste vaihtelee alueiden kesken, sosiaali- ja terveysministeriö haluaa muistuttaa, että sen antama ohjaus suosittelee alueellisten toimenpiteiden vähimmäissisältöä eli sitä, mikä kansallisella tasolla arvioituna olisi leviämisalueilla tarpeen. Aluekohtainen ja paikallinen arvio voi perustellusti edellyttää tiukempia ja laajempia toimenpiteitä kuten yleisötilaisuusrajoitusten laajentaminen ja tiukentaminen (58), vastaavan sisältöisien suositusten antaminen yksityistilaisuuksiin, tilojen käyttöä koskevien rajoitusten lisääminen ja laajentaminen (58 d) sekä matkustajamäärien rajoittaminen (Traficom, 58 f).

Ohjauskirjeen mukaan ajallisesti ja paikallisesti rajaten voidaan myös luopua koronapassin käyttömahdollisuudesta rajoituksista vapautumiseen yleisötilaisuuksien ja korkean riskin tilojen osalta kieltämällä yleisötilaisuudet kokonaan 58 §:n nojalla ja sulkemaan

tilojen käyttö 58 g §:n nojalla (jolloin koronapassia ei voi käyttää rajoituksesta vapautumiseen).

Ohjauskirjeessä Epidemiatilanteen muutoksen edellyttämät toimenpiteet alueilla (VN/31452/2021) todetaan, että uudistetun hybridistrategian toimintasuunnitelman mukaan hätäjarrun käyttöönoton harkinnan käynnistää epidemiologinen tai lääketieteellinen tilanne, jota ei ole pystytty riittävästi hallitsemaan alueellisin ja paikallisin toimin. Ohjauskirjeen mukaan epidemiatilanne on Suomessa heikentynyt huomattavasti, ja rokottamattomien keskuudessa epidemia jatkaa nopeaa leviämistään. Sairaalahoidon kuormitus on myös ollut nousussa viimeisen kuukauden aikana. Saavutettu 80 %:n rokotuskattavuus ei yksin riitä kääntämään epidemian kulkua laskusuuntaan. Tilanteen heikentyminen monilla alueilla edellyttää myös muita toimia tartuntojen vähentämiseksi.

THL on rokotuskattavuuden vaikutusarvion sekä epidemiatilanteen heikentymisen vaikutusarvion perusteella 29.11.2021 tarkistanut suositustaan riskipotentiaalin arviomallin käytöstä. Malli esittää lääketieteelliset ja epidemiologiset asiantuntija-arviot eri toimintojen asettamasta tartuntariskistä, riskien suuruudesta ja niiden realisoitumisen todennäköisyydestä sekä mahdollisuuksista torjua riskejä. Mallissa ei ole mainittu kaikkia mahdollisia tilanteita, mutta se toimii työkaluna alueellisille ja paikallisille viranomaisille tunnistamaan erilaisten tilanteiden ja tilaisuuksien mahdollisia riskejä. Ohjauskirjeessä todetaan, että ministeriön suositukset eivät ole oikeudellisesti sitovia, vaan viranomaiset päättävät asiasta itsenäisesti.

Ohjauskirjeessä todetaan, että toimijoilla on edelleen mahdollisuus ottaa käyttöön ns. koronapassi rajoituksille vaihtoehtoisena terveysturvallisuustoimena. Koronapassin käytöllä voidaan osaltaan kohdentaa toimia sekä vähentää huomattavasti rajoituksista toimijoille aiheutuvia haittoja ja mahdollistaa toiminnan jatkaminen rajoituksista huolimatta. Nämä seikat tulee huomioida päätösharkinnan pohjana olevassa tehokkuus- ja vaikutusarviossa.

Perustelut

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin lausunto

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri on 28.12.2021 antanut asiassa lausunnon, jonka mukaan Lounais-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt arviota erityisesti seuraaviin asioihin perustaksi harkinnalle tartuntatautilain 58 §, 58 d § ja 58 g § mukaisten mahdollisten päätösten varalta:

1. Onko sairaanhoitopiirin alueella todettu tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen alueella?

Vastauksena ensimmäiseen kysymykseen sairaanhoitopiiri toteaa, että sairaanhoitopiirin alueella todetaan merkittäviä tartuntaryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään. Viikolla 51 tartuntalähteet saatiin selville 51 prosentissa tapauksista ja viikolla 50 72 prosentissa. Selvittämättömiä tartuntaryppäitä todetaan koko sairaanhoitopiirin alueella. Suurimmat tiedossa olevat tartuntalähdeluokat ovat sama talous ja lähipiiri. Koulujen oppilastartunnat ovat kolmanneksi suurin tiedossa oleva tartuntalähde. Tiedossa olevien oppilastartuntojen määrä on viikolla 51 jonkin verran vähentynyt edelliseen viikkoon nähden. Kuntien tekemä tartunnan jäljitys on kuormittunut aikaisempaa pahemmin, ja johtanut siihen, että yhä harvemmat tartuntaketjut saadaan selvitettyksi. Nopeasti leviävä omikron-muunnos edelleen lisää tartunnan jäljityksen kuormaa. Kaikissa tapauksissa tartuntaketjuja ei enää ole mahdollista saada selville. Kunnissa on myös pulaa tartunnan jäljittäjistä ja lisätyövoimaa on vaikea saada. Työvoiman rekrytointi jäljitystyöhön on johtanut muiden perusterveydenhuollon palvelujen heikkenemiseen. Sairaanhoitopiirin arvion mukaan jäljittämättömät tartuntaketjut muodostavat merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen.

2. Arvioidaanko tartuntojen määrän sairaanhoitopiirin alueella asiantuntija-arvion mukaan johtavan sairaala- ja tehohoidon tarpeen merkittävään lisääntymiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyyden tai asiakkaiden hoivan tai potilaiden hoidon olennaiseen vaarantumiseen taikka muuhun vastaavaan sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän ylikuormittumiseen?

Vastauksena toiseen kysymykseen sairaanhoitopiiri toteaa, että Covid-19-tapauksia ilmaantuu Varsinais-Suomen alueella nyt enemmän kuin koskaan koko pandemian aikana. Todettujen koronavirustartuntojen ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueella on edeltäneen 14 vrk aikana 398. Raportoitujen tartuntojen määrä viikolla 51 oli 1081 tapausta, kun se edellisellä viikolla oli 888. Tartuntoja todettiin viimeisen kahden viikon aikana kaikissa muissa paitsi yhdessä kunnassa sairaanhoitopiirin alueella.

Koronatestejä otetaan edelleen runsaasti, jopa yli 2000 näytettä päivittäin. Positiivisuusprosentti on ennätyskorkea 11,8. Siten on ilmeistä, että tapauksia on testattujen tapausten ulkopuolellakin. Tapaukset ovat lieviä, flunssan kaltaisia. Omikron-variantteja on nyt varmistettu Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueella 40. Omikron-epäilyjä on nyt 447. Varmistetut tapaukset ja epäilytapaukset ovat runsastuneet alueella hyvin nopeasti. Tapauksista valtaosa todetaan edelleen perheissä ja lähipiirissä (sukulaiset, ystävät). Erikoissairaanhoidon kuormitus on pysynyt ennallaan. Turun yliopistollisen keskussairaalan vuodeosastoilla on 27.12.2021 hoidossa 14 ja teho-osastolla 7 potilasta. Terveyskeskuksien vuodeosastoilla on 6 potilasta.

Kuolemantapaukset ovat runsastuneet viimeisten viikkojen aikana. Kuolemantapauksia on nyt yhteensä 134. Näistä 36 on Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin sairaaloissa, 67 perusterveydenhuollon vuodeosastoilla, 27 sosiaalitoimen ympärivuorokautisessa hoidossa ja 4 kotona.

Varsinais-Suomen tapauksista suurin yksittäinen ikäluokka (11,9 prosenttia) on 5 – 9 vuotiaat. Ylipäättään lasten, jotka siis ovat tällä hetkellä pääosin rokottamattomia, osuus tartunnoista on edelleen korkea.

Jätevesiseurannan tuoma tilannekuva koronaviruksen RNA-määristä jätevesissä osoittaa, että koronaviruksen RNA-määrät ovat olleet voimakkaasti koholla, vaikka viikoittaista vaihtelua määrissä on. Rokotukset ovat edistyneet alueella hyvin. Toisen rokotuskerran kattavuus yli 12-vuotiailla on nyt 85,3 prosenttia. Toisen rokotuskerran kattavuus on alhaisinta (noin 70 – 75 prosenttia) alle 15-vuotiailla ja 25 – 34-vuotiailla. Kolmannen rokotuskerran kattavuus on noussut, nyt 23,1 prosenttia. Ikäryhmistä suurin kolmannen rokotuskerran kattavuus on yli 80-vuotiailla (noin 74 prosenttia). Edelleen on rokottamattomien taskuja maantieteellisesti pohjoisen maakunnan alueella ja väestöllisesti ei-kotimaisia kieliä puhuvissa. Myös alle 12vuotiaat lapset ovat pääasiassa rokottamattomia.

Rokottamattomien riski sairastua Covid-infektioon on Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueella tällä hetkellä kolminkertainen kahdesti rokotettuihin nähden ja noin 10- kertainen kolmesti rokotettuihin nähden. Täyden rokotussarjan saaneiden osuus sairaalahoitoon joutuneista on kasvussa. Erikoissairaanhoidon joutumisen riski rokottamattomilla on edelleen 17-kertainen kahdesti rokotettuihin verrattuna.

Tartuntojen määrän arvioidaan kasvavan erityisesti omikron-muunnoksen osuuden kasvaessa. Omikron on hyvin herkästi tarttuva muunnos. Se voi tarttua myös rokotettuun henkilöön, joka voi tartuttaa sitä edelleen. Toistaiseksi Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueella todetut omikron-tapaukset ja sellaisiksi epäillyt ovat olleet taudinkuvaltaan lieviä tai jopa oireettomia. Jos tautitapausten määrä kasvaa voimakkaasti, kasvaa myös riski sille, että sairaalahoitoon joutuvien määrä kasvaa. Terveystieteiden kuormitus voi sairaanhoitopiirin alueella silloin kasvaa kriittisen suureksi. Toistaiseksi tiedot muista maista omikron-muunnoksen

levitessä eivät kuitenkaan ainakaan yksiselitteisesti tue tämän kehityssuunnan toteutumista, mutta tietopohja on tältä osin edelleen epätäydellistä.

Kahden rokotuksen sarjan arvioidaan vähentävän vakavan taudin riskiä. Kahden rokotuksen kattavuus on alueella hyvällä tasolla, mutta ikäryhmäkohtaisia ja alueellisia eroja toisen rokotuksen kattavuudessa on. Kolmannen rokotuskerran arvioidaan suojaavan hyvin vakavalta taudilta ja jopa sairastumiselta. Kolmannen annoksen kattavuus on alueella kuitenkin vain 23,6 prosenttia, joten sillä ei toistaiseksi ole suurta vaikutusta tartuntojen määriin alueella.

3. Muodostaako asiakkaiden tai osallistujien fyysinen läheisyys toisiinsa tai yhtä aikaa paikalla olevien ihmisten määrä tai muu sijoittuminen tilassa taikka taudin leviäminen pintojen välityksellä erityisen riskin covid-19-taudin leviämiselle, sekä se, onko toiminnassa tai siihen käytettävissä tiloissa erityinen mahdollisuus merkittävien tartuntaketjujen syntymiselle? Aluehallintovirasto on pyytänyt kuvaamaan tilannetta tältä osin tarkemmin. Lisäksi aluehallintovirasto on pyytänyt ottamaan kantaa siihen, todetaanko näitä ryppäitä vain tiettyjen kuntien alueilla vai myös laajemmin koko sairaanhoitopiirin alueella.

Vastauksena kolmanteen kysymykseen sairaanhoitopiiri katsoo, että henkilöiden fyysinen läheisyys toisiinsa ja yhtä aikaa paikalla olevien määrä muodostavat erityisen riskin covid-19-taudin leviämiselle. Tartuntoja tapahtuu pisara-aerosolin kautta erityisesti, jos suunenäsuojuksen käyttö ei ole mahdollista, kuten syödessä ja juotaessa. Omikron-muunnos on hyvin herkästi leviävä, ja se lisää samassa tilassa oleskelevien henkilöiden tartunnan riskiä, jos joukossa on tartunnan kantaja. Omikron-muunnoksen kantajuus voi myös olla oireetonta, mikä edelleen lisää samoissa tiloissa oleskelevien henkilöiden tartuntariskiä, kun sairautta ei voi päätellä oireiden perusteella.

Päätöksen välttämättömyys

Aluehallintovirasto on lisäksi kysynyt, onko sairaanhoitopiirin arvion mukaan ilmeistä, että jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja onko TTL 58 §:n, 58 d §:n ja/tai 58 g §:n mukaisen päätöksen tekeminen laissa tarkoitetulla tavalla välttämätöntä covid19-taudin leviämisen estämiseksi? Lisäksi aluehallintovirasto on pyytänyt perustelemaan arvion eriteltyinä TTL 58, 58 d §:n ja 58 g §:ien osalta. Aluehallintovirasto on lisäksi kysynyt, onko mahdollinen päätös välttämätön koko sairaanhoitopiirin alueella?

Vastauksena kysymyksiin sairaanhoitopiiri katsoo, että päätös on välttämätön koko sairaanhoitopiirin alueella, koska tartuntoja on todettu lähes kaikissa kunnissa sairaanhoitopiirin alueella.

Aluehallintovirasto on lisäksi kysynyt, milloin päätöksen olisi syytä tulla voimaan ja kuinka kauan sen olisi syytä olla voimassa, jos päätös on sairaanhoitopiirin arvion mukaan välttämätön.

Vastauksena kysymyksiin sairaanhoitopiiri katsoo, että päätös on välttämätön. Sen olisi syytä tulla voimaan 1.1.2022. Sen olisi syytä olla voimassa alkuun kahden viikon ajan, koska sinä aikana kertyy tietoa omikron-muunnoksen aiheuttamasta tautitaakasta.

Aluehallintovirasto on lisäksi kysynyt, mihin kohteisiin mahdollisen tartuntatautilain 58 § mukaisen päätöksen pitäisi kohdistua ja millä perusteella:

- o sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköt
- o oppilaitokset
- o päiväkodit
- o asunnot ja vastaavat tilat o yleiset kokoukset tai yleisötilaisuudet

Aluehallintovirasto on lisäksi kysynyt, edellyttääkö epidemiologinen tilanne tartuntatautilain 58 § mukaisissa kohteissa sairaanhoitopiirin käsityksen mukaan

- o kyseisten tilojen sulkemista tai yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämistä kokonaisuudessaan

o vai tietyn henkilömäärän ylittävältä osin – jos, niin minkä henkilömäärän.

Mihin kohteisiin mahdollisen tartuntatautilain 58 d § mukaisen päätöksen pitäisi kohdistua ja millä perusteella:

- kaikkiin 58 d § mukaisiin tiloihin vai
- tiettyihin 58 d § mukaisiin tiloihin, kuten
 - 1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun;
 - 2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tietyinä ajankohtana;
 - 3) tilat, joita käytetään 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan asiakas- tai osallistujamäärästä riippumatta.

Aluehallintovirasto on lisäksi kysynyt, mihin kohteisiin mahdollisen tartuntatautilain 58 g § mukaisen päätöksen pitäisi kohdistua ja millä perusteella:

- o kaikkiin 58 g § mukaisiin tiloihin vai
- o tiettyihin 58 g § mukaisiin tiloihin, joissa on erityisesti havaittu tapahtuvan tartuntoja
 - 1) joukkueurheiluun, ryhmäliikuntaan, kontaktilajien harrastamiseen ja muuhun vastaavaan urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisätilat sekä kuntosalit ja muut vastaavat sisäliikuntatilat;
 - 2) yleiset saunat sekä uimahallien, maa-uimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä olevat pukuhuonetilat;
 - 3) tanssipaikat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriinkin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;
 - 4) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;
 - 5) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;
 - 6) kauppakeskusten yleiset oleskelutilat pois lukien vähittäiskaupan liiketilat ja palvelujen tarjoamiseen käytettävät tilat sekä kulku niihin.

Erityisesti aluehallintovirasto on pyytänyt sairaanhoitopiiriä antamaan lausunnon siitä, millä rajoitettaviksi ehdotettavilla kohteilla on syy-seurausyhteys mahdollisiin tartuntoihin. Mikäli tartuntojen osalta ei

ole selvillä, mistä ne ovat peräisin, myös se on pyydetty mainitsemaan lausunnossa.

Sairaanhoitopiiri katsoo, että nykyisessä epidemiologisessa tilanteessa, erityisesti huomioiden aikaisempaa paljon herkemmin tarttuvan virusmuunnoksen ilmaantumisen, ja huolimatta hyvästä rokotuskattavuudesta, kokoontumisrajoitukset eri tapahtumissa ja tiloissa vähentävät erityisesti rokottamattomien kontakteja rokotettuihin ja toisiinsa. Sairaanhoitopiirin käsityksen mukaan Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen riskiarviotaulukon korkean ja kohtalaisen riskin tiloja ja toimintaa on ollut syytä rajoittaa.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto on 20.12.2021 antanut TTL 58 g ja 58 d § mukaiset määräykset. Lisäksi valtioneuvosto on antanut ravintoloiden aukioloa koskevan määräyksen, joka tuli voimaan 24.12.2021. Samassa yhteydessä koronapassin käyttöä rajoitettiin 24.12.2021 lähtien. Tässä vaiheessa on vielä liian aikaista tehdä johtopäätöksiä näiden rajoitusten vaikutuksesta.

Sairaanhoitopiirin näkemyksen mukaan nykyiset rajoitukset alueella ovat riittäviä. Sairaanhoitopiirin näkemyksen mukaan 58 g § mukaiset joukkueurheiluun, ryhmäliikuntaan, kontaktilajien harrastamiseen ja muuhun vastaavaan urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisätilat sekä kuntosalit ja muut vastaavat sisäliikuntatilat jäisivät edelleen päätöksen ulkopuolelle. Perusteluna sairaanhoitopiiri katsoo, että liikuntapaikat eivät ole tämän syksyn aikana muodostaneet erityistä riskiä tartuntojen leviämiseksi toisin kuin ravintolat, yksityiset tapahtumat ja kodeissa ja lähipiirin kesken tapahtuva sosiaalinen toiminta. Lisäksi rajoitusten oikeasuhtaisuus huomioiden on todennäköistä, että liikunnan rajoituksilla on kohtuuttomia kansanterveydellisiä haittavaikutuksia verrattuna potentiaaliseen tartunnan riskiin niissä tiloissa. Toiminnan harjoittajilta edellytetään jo nyt TTL 58 c § mukaisia terveysturvallisuustoimia. Lisäksi sairaanhoitopiiri katsoo, että erityisesti lasten ja nuorten harrastustoimintaan ei tulisi kohdistaa rajoitustoimia. Omikron-muunnoksen aiheuttama taudinkuva on ollut lievä, eikä yhtään tapausta ole toistaiseksi joutunut omikron-

muunnoksen tai sen epäilyn aiheuttaman infektion vuoksi sairaalahoitoon. Koska rajoitukset ovat olleet voimassa vasta viikon, on liian aikaista vetää johtopäätöksiä niiden tehosta erityisesti ajatellen sairaalahoidon kuormittumista.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri on 29.12.2021 täydentänyt lausuntoaan puhelimitse. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri kertoi tilanteen huonontuneen sairaanhoitopiirissä lausunnon antamisen jälkeen. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin omassa laboratoriossa tutkittiin 28.12.2021 yhteensä 268 positiivista koronatestinäytettä. Positiivisia näytteitä oli 28.12.2021 yli 300, kun mukaan lasketaan muut Varsinais-Suomen laboratorioden näytteet. Näistä näytteistä oli 67 prosenttia omikron-muunnosta.

Satakunnan sairaanhoitopiirin lausunto

Satakunnan sairaanhoitopiiri on 29.12.2021 antanut asiassa lausunnon, jonka mukaan Lounais-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt arviota erityisesti seuraaviin asioihin perustaksi harkinnalle tartuntatautilain 58 §, 58 d § ja 58 g § mukaisten mahdollisten päätösten varalta:

1. Onko sairaanhoitopiirin alueella todettu merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella?

Tartunnanjäljitys on koko epidemian ajan ollut Satakunnassa erittäin tehokasta. Tilanne on kuitenkin nyt kahden viime viikon aikana nopeasti huonontunut. Tapausmäärät ovat nousseet jyrkästi ja kahden viikon ilmaantuvuus on noussut huippulukemiin. Tartuntojen lisääntymisen vauhti sekä myös kahdesti rokotettujen sairastuminen kertovat siitä, että omikron -muunnos on todennäköisesti nopeasti lisääntynyt myös Satakunnassa. Valitettavasti käytettävissä ei ole menetelmää, jolla sairaanhoitopiiri pystyisi todentamaan omikron -muunnoksen reaaliaikaisesti. Tiedot THL:n sekvenssoinnista saadaan liian pitkällä viiveellä.

Satakunnan alueella todetaan nyt päivittäin merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjua ei pystytä luotettavasti jäljittämään. Nämä aiheuttavat merkittävän riskin tartuntojen laajaan leviämiseen ja näin on jo tapahtunut.

Viime viikolla (20. – 26.12.2021) tapauksia todettiin Satakunnassa 701, tänään vasta 532 tapauksista on tartunnanjäljityksissä kirjattu SAI-rekisteriin, eli noin neljänneksessä tapauksista tartunnanjäljitys on suuren tapausmäärän ja joulun pyhien tuoman henkilökuntavajeen vuoksi jäljessä. Tapauksista, jotka on kirjattu rekisteriin, tartunnanlähde oli selvillä vain 45 prosenttia tapauksista, kun se on aikaisemmin tyypillisesti pystytty selvittämään yli 80 prosenttia tapauksista. Tilanne on siis sellainen, että tartunnanjäljitystä ei kunnissa käytettävissä olevin resurssein pystytä nykytilanteessa ilman rajoitustoimenpiteitä toteuttamaan niin, että se olisi tehokasta.

Maailmalta saadun kokemuksen mukaan omikron -muunnosta on hyvin hankalaa, ellei mahdotonta, rajoittaa tartunnanjäljityksen toimin. Tehokkain rajoitustoimin ja ihmisten välisiä kontakteja vähentämällä voi todennäköisesti voittaa hiukan aikaa erityisesti riskiryhmien ja terveydenhuoltohenkilöstön lisärokottamiseen, jotta voisi välttyä terveydenhuollon ylikuormittumiselta.

2. Arvioidaanko tartuntojen määrän sairaanhoitopiirin alueella asiantuntija-arvion mukaan johtavan sairaala- ja tehohoidon tarpeen merkittävään lisääntymiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyyden tai asiakkaiden hoivan tai potilaiden hoidon olennaiseen vaarantumiseen taikka muuhun vastaavaan sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän ylikuormittumiseen.

Tapausmäärien nousu on ollut erittäin voimakasta erityisesti kahden viimeisen viikon aikana. THL:n koronakartan mukaan Satakunnan Covid-19-tapausten ilmaantuvuus on tänään 463 / 100 000 asukasta / 14 vuorokautta. Satakunnan oman tarkemman tilaston mukaan

ilmaantuvuus on 14.12. – 27.12.2021 peräti 524 / 100 000 asukasta / 14 vuorokautta.

Ilmaantuvuus on erittäin korkea kaikissa Satakunnan kunnissa. Vielä ei varmuudella tiedetä, miten muuttunut tilanne ja omikron kannan todennäköinen yleistymisen vaikuttaa sairaalahoidon tarpeeseen.

Tällä hetkellä Satasairaalassa on kaksi potilasta tehohoidossa ja kolme potilasta osastohoidossa (tilanne 29.12.2021) eli erikoissairaanhoidon tai tehohoidon kuormitus ei ole toistaiseksi noussut. Terveyskeskuksen vuodeosastolla oli aamulla hoidossa neljä Covid-potilasta. Viime päivien aikana on tietoon kuitenkin tullut useita altistustilanteita ympärivuorokautisen hoivan laitoksissa ja on vielä epäselvää, johtavatko nämä sairaalahoidon tarpeen lisääntymiseen. Riskiryhmien kolmansia rokotuksia tuleekin voimakkaasti kiirehtiä, jotta vakavilta tautitapauksilta vältyttäisiin riskiryhmien keskuudessa.

Tanskasta, Norjasta ja Etelä-Afrikasta saadun alustavan tiedon perusteella omikron -tartunnat vaikuttavat aiempia muunnoksia lievemmiltä, mutta vielä vallitsevassa epävarmassa tilanteessa joudutaan varautumaan myös sairaalatapausten merkittäväänkin nousuun. Annetut rokotukset näyttävät kuitenkin suojaavan hyvin vakavalta taudilta, vaikka ne eivät suojaa kovin hyvin lieväoireiselta tartunnalta. Joka tapauksessa lievienkin tartuntojen nopea leviäminen terveydenhuollon henkilökunnan ja heidän perheenjäsentensä keskuudessa herättää huolta henkilökunnan riittävydestä terveydenhuollon toiminnoissa.

Satakunnan kuntien tartunnanjäljitys on joulun pyhien aikana ylikuormittanut koko Satakunnassa, mutta erityisesti Porissa ja Raumalla. Testaustoimintaa on pystytty jatkamaan varsin kattavasti ja näytteeseen pääsee monissa kunnissa edelleen samana tai seuraavana päivänä. On kuitenkin merkittävä riski sille, että näytteenottokapasiteetin raja ylitetään lähiaikoina, jos tautitapausten määrä lisääntyy ja testausstrategia pysyy ennallaan. Valtakunnallisen linjauksen mukaisesti nyt pyritään osa testauksesta suuntaamaan

kotitestin tehokkaampaan käyttöön lieväoireisille ja riskiryhmään kuulumattomille henkilöille.

3. Muodostaako asiakkaiden tai osallistujien fyysinen läheisyys toisiinsa tai yhtä aikaa paikalla olevien ihmisten määrä tai muu sijoittuminen tilassa taikka taudin leviäminen pintojen välityksellä erityisen riskin covid-19-taudin leviämiselle, sekä se, onko toiminnassa tai siihen käytettävissä tiloissa erityinen mahdollisuus merkittävien tartuntaketjujen syntymiselle.

Henkilöiden fyysinen läheisyys toisiinsa ja yhtä aikaa paikalla olevien määrä muodostavat erityisen riskin covid-19-taudin leviämiselle. Tartuntoja tapahtuu pisara-aerosolin kautta erityisesti, jos suunenäsuojuksen käyttö ei ole mahdollista, kuten syödessä ja juotaessa. Omikron -muunnos on hyvin herkästi leviävä, ja se lisää samassa tilassa oleskelevien henkilöiden tartunnan riskiä, jos joukossa on tartunnan kantaja. Omikron-muunnoksen kantajuus voi myös olla oireetonta, mikä edelleen lisää samoissa tiloissa oleskelevien henkilöiden tartuntariskiä, kun sairautta ei voi päätellä oireiden perusteella. Erityisen suuri riski on rokottamattomilla.

Päätöksen välttämättömyys

Onko arvionne mukaan ilmeistä, että jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja onko TTL 58 §:n, TTL 58 d §:n ja/tai 58 g §:n mukaisen päätöksen tekeminen laissa tarkoitetulla tavalla välttämätöntä covid-19-taudin leviämisen estämiseksi?

Sairaanhoitopiiri viittaa aiempiin lausuntoihin 20.12.2021 ja 22.12.2021. Satakunnassa on pitkään ollut käytössä laaja maskisuositus, jota edelleen viikolla 50 laajennettiin. Myös etätyösuositus on ollut käytössä.

Tartunnanjäljitystä ja testausta on jatkettu, mutta näiden osalta Satakunnan kuntien resurssit ovat jo osin ylittyneet. Rokotuksia on pyritty edistämään monin eri keinoin, mutta edelleen näissä ollaan hieman jäljessä Suomen keskimääräistä tasoa ja rokottavan

henkilökunnan saatavuus on ollut huonoa, vaikka sitä on aktivoitu monin tavoin. Myös yksityispuolta on pyritty saamaan mukaan rokottamiseen. Kokoontumisrajoituksia oli jo tiukennettu, kuitenkin koronapassin mahdollistaessa rokotettujen osalta tilanteet ja tilaisuudet normaalilukuisina.

24.12.2021 voimaan tulivat aluehallintoviraston tiukat määräykset tartuntatautilain 58, 58 d ja 58 g pykälien osalta. Ne ovat nykyisellä määräyksellä olleet voimassa niin lyhyen ajan, että niiden vaikutuksia ei voida vielä arvioida.

Satakunnan sairaanhoitopiirin alueella tartunnat ovat lisääntyneet voimakkaasti. Ilmaantuvuus on noussut tehdyistä tehokkaista toimista huolimatta. Siksi ihmisten välisten kontaktien vähentäminen edelleen on tarpeen. Sairaanhoitopiirin arvion mukaan tartuntatautilain § 58 jatkaminen on aiheellista. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen kuormitus on voimakasta, vaikka erikoissairaanhoidon covid-19-potilaiden määrä onkin vielä vähäinen. Potilaiden määrän todennäköiseen lisääntymiseen lähiviikkoina on kuitenkin valmistauduttava. Lisäksi huolta herättää henkilökunnan riittävyys omikron -muunnoksen nopeasti lisääntyessä. Sairaanhoitopiiri katsoo siis, että tartuntatautilain 58 g § pykälän ehdot Satakunnassa edelleen täyttyvät ja sairaanhoitopiiri katsoo myös, että on tarpeen pitää myös tartuntatautilain 58 d § voimassa.

Aluehallintovirasto pyytää lisäksi perustelemaan arvionne eriteltyinä TTL 58, 58 d § ja 58 g §:ien osalta;

- Onko mahdollinen päätös välttämätön koko sairaanhoitopiirin alueella?

- Mikäli ette pidä päätöstä välttämättömänä koko sairaanhoitopiirin alueella, aluehallintovirasto pyytää arviota siitä, onko se joidenkin kuntien alueella välttämätön ja mitkä nämä kunnat ovat.

Sairaanhoitopiiri arvioi, että tartuntatautilain 58 §, 58 d § ja 58 g § mukaisen päätöksen jatkaminen on välttämätön koko sairaanhoitopiirin alueella, koska tautitapauksia on todettu laajasti koko Satakunnan sairaanhoitopiirin alueella.

Jos päätös on arvionne mukaan välttämätön, milloin sen olisi syytä tulla voimaan ja kuinka kauan sen olisi syytä olla voimassa?

Sairaanhoitopiiri katsoo, että jatkopäätös on välttämätön. Tartuntatautilain 58 §, 58 d § ja 58 g § ovat tällä hetkellä voimassa 31.12.2021 saakka. Rajoitukset ovat olleet käytössä niin lyhyen ajan, että toimenpiteiden tehoa ei voida arvioida. Tilanteen edelleen huononnuttua sairaanhoitopiiri katsoo välttämättömiksi pitää rajoitukset voimassa. Sairaanhoitopiiri arvioi, että uuden päätöksen olisi syytä olla voimassa kahden viikon ajan, 15.1.2022 asti. Tänä aikana tieto omikron -variantin ominaisuuksista ja sen leviämisestä todennäköisesti selkiytyy.

Mihin kohteisiin mahdollisen tartuntatautilain 58 § mukaisen päätöksen pitäisi kohdistua ja millä perusteella: o sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköt o oppilaitokset o päiväkodit o asunnot ja vastaavat tilat o yleiset kokoukset tai yleisötilaisuudet

Merkittävä osuus tartunnoista on viimeisten viikkojen aikana todettu koulu- ja päiväkotikäisillä lapsilla. Tämä on aiheuttanut runsaasti altistustilanteita, mutta varmojen jatkotartuntojen määrä on jäänyt varsin pieneksi. Päiväkodeissa todetut jatkotartunnat ovat pääosin tapahtuneet työntekijöistä lapsiin tai toisiin työntekijöihin. Sairaanhoitopiiri arvioi, että päiväkotien ja oppilaitosten sulkeminen saattaisi yhtenä keinona vähentää tartuntamääriä.

Lasten covid-19-taudit ovat pääosin lieviä ja johtavat hyvin harvoin sairaalahoitoon. Etäkoulu, varhaiskasvatuksen keskeyttäminen ja lasten harrastuksien keskeyttäminen aiheuttavat lapsille merkittävää haittaa. Myös sosiaali- ja terveysministeriön ohjauksen mukaisesti lasten osalta rajoitusten tulisi olla viimesijaisia. Sairaanhoitopiirin näkemyksen mukaan koulujen osalta mahdollisten sulkupäätösten arviointi tulisi suorittaa vasta ennen koulujen joululomien loppua silloisen tilanteen mukaisesti ja lasten oikeuksiin puuttuminen on viimesijainen keino.

Yleiset kokoukset ja yleisötilaisuudet aiheuttavat ihmisten välille lähikontakteja ja altistavat näin covid-19-tautuntojen leviämislle. Sairaanhoidopiiri arvion mukaan yleisten kokousten ja yleisötilaisuuksien kieltäminen kokonaisuudessaan todennäköisesti merkittävästi vähentää covid-19-tartuntojen määrää. Koronapassin käyttö rajoitusten vaihtoehtona ei ole tällä hetkellä riittävä tartuntamäärien laskemiseksi, koska myös rokotetut sekä sairastuvat että aiheuttavat jatkotartuntoja jo tällä hetkellä ja omikron -kannan levitessä vielä aiempaa enemmän.

Sairaanhoidopiiri arvioi, että yleisötilaisuuksien tai yleisten kokoontumisten kieltäminen tilapäisesti on perusteltua. Myöhemmin, nykyisen omikron -aallon ohituttua koronapassin käyttöön voidaan palata, mutta mielellään ilman testimahdollisuutta, sillä koronapassin tavoitteena on suojella rokottamattomia alistustilanteilta.

Edellyttääkö epidemiologinen tilanne tartuntatautilain 58 § mukaisissa kohteissa sairaanhoidopiirin käsityksen mukaan o kyseisten tilojen sulkemista tai yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämistä kokonaisuudessaan o vai tietyn henkilömäärän ylittävältä osin – jos, niin minkä henkilömäärän

Mihin kohteisiin mahdollisen tartuntatautilain 58 d § mukaisen päätöksen pitäisi kohdistua ja millä perusteella:

o kaikkiin 58 d § mukaisiin tiloihin vai

o tiettyihin 58 d § mukaisiin tiloihin, kuten

1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun;

2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tietyinä ajankohtana;

3) tilat, joita käytetään 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan asiakas- tai osallistujamäärästä riippumatta.

Sairaanhoitopiirin arvion mukaan tartuntatautilain 58 d § mukaisen päätöksen tulisi kohdistua kaikkiin 58 g §:n mukaisiin tiloihin asiakas- tai osallistujamäärästä riippumatta.

Mihin kohteisiin mahdollisen tartuntatautilain 58 g § mukaisen päätöksen pitäisi kohdistua ja millä perusteella:

o kaikkiin 58 g § mukaisiin tiloihin vai

o tiettyihin 58 g § mukaisiin tiloihin, joissa on erityisesti havaittu tapahtuvan tartuntoja

- 1) joukkueurheiluun, ryhmäliikuntaan, kontaktilajien harrastamiseen ja muuhun vastaavaan urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisätilat sekä kuntosalit ja muut vastaavat sisäliikuntatilat;
- 2) yleiset saunat sekä uimahallien, maauimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä olevat pukuhuonetilat;
- 3) tanssipaikat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;
- 4) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;
- 5) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;
- 6) kauppakeskusten yleiset oleskelutilat pois lukien vähittäiskaupan liiketilat ja palvelujen tarjoamiseen käytettävät tilat sekä kulku niihin.

Sairaanhoitopiiri katsoo, että nykyisessä epidemiologisessa tilanteessa, erityisesti huomioiden aikaisempaa selvästi herkemmin tarttuvan virusmuunnoksen ilmaantuminen, ja huolimatta vähitellen parantuvasta rokotuskattavuudesta, kokoontumisrajoitukset eri tapahtumissa ja tiloissa vähentävät erityisesti rokottamattomien kontakteja rokotettuihin ja toisiinsa. Sairaanhoitopiirin käsityksen mukaan THL:n riskiarviotaulukon korkean ja kohtalaisen riskin tiloja ja toimintaa on ollut syytä rajoittaa ja näitä rajoitustoimia on nyt syytä jatkaa.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto on 23.12.2021 antanut Satakuntaan TTL 58 g § ja d § mukaiset määräykset. Lisäksi valtioneuvosto on antanut ravintoloiden aukioloa koskevan määräyksen, joka tuli voimaan 24.12.2021. Samassa yhteydessä koronapassin käyttöä rajoitettiin 24.12.2021 lähtien. Tässä vaiheessa

on vielä liian aikaista tehdä johtopäätöksiä näiden rajoitusten vaikutuksesta.

Viime viikkojen tartunnanjäljitystietojen perusteella mistään edellä mainituista tiloista ei ole osoitettu tapahtuneen merkittäviä määriä tartuntoja. Ottaen huomioon viruksen leviäminen erityisesti ihmisten välisissä läheisissä kontakteissa, on kuitenkin oletettavaa, että kaikissa em. tiloissa tai tilanteissa voi syntyä tartuntoja. Näin ollen ei ole epidemiologisen näkemyksen mukaan perusteltua erottaa mitään tilannetta tai tilaa kokonaisuudesta tältä osin. Sairaanhoidopiiri katsoo, että kaikkia THL:n riskiarviotaulukon korkean ja kohtalaisen riskin tiloja ja toimintaa tulee rajoittaa. Sairaanhoidopiirin näkemyksen mukaan päätös tulisi kohdistaa kaikkiin edellä mainittuihin tiloihin. Lasten ja nuorten harrastustoimintaan ei tulisi kohdistaa rajoitustoimia.

Lausunnossa on huomioitu Satakunnan Alueellisen tartuntatautien torjunnan työryhmän (ATTR) yhteinen näkemys, Valtioneuvoston antama ohjaus ja tällä hetkellä tiedossa oleva epidemiologinen tieto.

Sairaanhoidopiiri katsoo edelleen, että huomioiden koko Suomen epidemiologinen tilanne olisi merkittävien rajoituspäätösten teko tehokkainta ja perusteltua tehdä valtakunnallisesti yhdenmukaisin päätöksin kaikille leviämisalueen kriteerit täyttävillä alueilla. Näin päätökset olisivat yhdenvertaisia, helpommin ennakoitavia ja myös väestön kannalta helpommin omaksuttavissa. Olisi myös tärkeää, että valtioneuvoston asettamat ravintolarajoitukset olisivat linjassa muiden rajoituspäätösten kanssa.

Päätöksen lakimääräisten edellytysten täytyminen

Tartuntatautilain 58 d § säätelee kaikkia julkisia ja yksityisiä luonnollisia ja juridisia henkilöitä toimijoina, yksityishenkilöitä lukuun ottamatta, kun he toimijoina järjestävät yleisölle avoimissa tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuissa tiloissa toimintaa tarkemmin pykälässä säädetyin edellytyksin.

Tartuntatautilain 58 § mukaisten yleisötilaisuuksien ja yleisten kokouksien järjestäjänä voi olla joko luonnollinen tai juridinen henkilö. Yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset järjestetään kyseisissä, tartuntatautilain 58 d § mukaisissa avoimissa tai rajatuissa sisä- tai ulkotiloissa. Tästä syystä ovat tartuntatautilain 58 § ja 58 d § päällekkäisiä siltä osin, kun luonnollinen henkilö elinkeinonharjoittajana (siis muu kuin yksityishenkilö) tai juridinen henkilö järjestää yleisötilaisuuden tai yleisen kokouksen.

Koska aluehallintovirasto on toisella päätöksellään LSAVI/14676/2021 ja LSAVI/14679/2021 kieltänyt kokonaan yleiset kokoukset ja yleisötilaisuudet Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa, eivät ne ole tämän päätöksen kohteena. Samalla päätöksellä aluehallintovirasto on kieltänyt tartuntatautilain 58 g § 4 momentin mukaisten tilojen käytön Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa, jolta osin eivät kyseiset tilat ole tämän päätöksen kohteena.

Tätä määräystä säätelee tartuntatautilain 58 d §. Aluehallintoviraston toisella päätöksellä, joka koskee tartuntatautilain 58 § mukaisia yleisötilaisuuksia sekä yleisiä kokouksia sekä tartuntatautilain 58 g § 4 momentin mukaisia kohteita, on niihin kohdistettu rajoituksia. Tämä päätös ei koske samoja toimintoja eikä tiloja.

Tartuntatautilain 58 d § säätelee nyt annettavaa määräystä ja sen edellytyksiä. Tartuntatautilain 58 d § 1-2 momentit säätävät päätökselle kolme edellytystä: välttämättömyyttä, ilmaantuvuutta ja tartuntaketjuja koskevat edellytykset.

Ensinnä käsitellään tartuntatautilain 58 d § 1 momentin mukaista välttämättömyyttä. On ilmeistä, että tartuntatautilain 58 c §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä sairaanhoitopiirien asiantuntija-arvion perusteella. Aluehallintovirasto katsoo, että Covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi on välttämätöntä antaa tartuntatautilain 58 d § mukainen määräys sairaanhoitopiirien lausuntojen mukaisesti.

Toimivalta asettaa rajoituksia ravitsemusliikkeille on tartuntatautilain 58 a § mukaan valtioneuvostolla. Valtioneuvosto on antanut valtioneuvoston asetuksen ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi (608/2021), jonka 4 §:llä on rajoitettu toimintaa muun muassa Lounais-Suomessa. Rajoitusten voimassaoloa on jatkettu siten, että ne ovat voimassa Lounais-Suomessa tätä päätöstä annettaessa.

Aluehallintovirasto katsoo myös, että muut, tartuntatautilain 58 d § 2 momentissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Sairaanhoidopiirien alueella on todettu merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella. Päätös on välttämätön, koska lievemmat keinot eivät ole olleet riittäviä epidemian hillitsemiseksi. On epäiltävissä, että sairaalahoidon kuormitus tulee lisääntymään merkittävästi epidemian levitessä viime viikkoja vastaavalla tavoin.

Koska Lounais-Suomi muodostaa yhtenäisen työssäkäynti- ja talousalueen, riski on merkittävä koko maakunnan alueella. Molemmat tartuntatautilain 58 d § 2 momentin edellytykset täyttyvät edellä kuvatuin tavoin.

Aluehallintovirasto on hallintolain 6 § tarkoitussidonnaisuuden periaatteen ja vähimmän mahdollisen perustuslain 18 § mukaisen elinkeinovapauden rajoittamisen vuoksi päätenyt ratkaisuun, jossa toimintaa saa jatkaa tässä päätöksessä määritellyissä tiloissa, kun niissä noudatetaan tartuntatautilain 58 d § momentin mukaisia tällä päätöksellä asetettuja rajoituksia. Toisena vaihtoehtona on, että rajoituksista voi vapautua noudattamalla tartuntatautilain 58 i § mukaisia EU:n digitaalista koronatodistusta koskevia edellytyksiä siltä osin, kun tartuntatautilain 58 i § siihen oikeuttaa.

Tämä valinnanvapaus parantaa mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoa. Se ei myöskään rajoita osallistumista harkitsevien henkilöiden oikeuksia, koska tartuntatautilaki turvaa mahdollisuuden kaikille joko hankkia tarvittavat rokotukset tai niitä korvaavaan menettelyyn

tartuntatautilain 58 k § mukaisesti. Samalla tavoin on verrattu kunnan itsehallinnon osalta perustuslain 121 § perusteella nyt kunnille ja kuntayhtymille asetettavaa rajoitusta ja todettu se lailliseksi ja oikeasuhteiseksi hallintolain 6 § mukaisesti. Päätöksen on perustuslain 6 § mukaisesti katsottu olevan yhdenvertainen, kun se kohdistuu sekä julkisiin että yksityisiin toimijoihin samalla tavoin.

Arvioitaessa tartuntatautilain 58 d § mukaisten rajoitusten asettamista on otettava huomioon tartuntatautilain säännökset kokonaisuutena sekä tällä päätöksellä osin rajoitettavat, osin turvattavat perusoikeudet ja niiden välinen tasapaino. Erityisesti on huomioitava lain 58 i § mukainen mahdollisuus vapautua rajoituksista ottamalla käyttöön EU:n digitaalisen koronatodistuksen. Aluehallintovirasto toteaa, että tartuntatautilain 58 § ja 58 d § mukaiset rajoitukset eivät aluehallintoviraston käsityksen mukaan ole perustuslain 6 § mukaisen yhdenvertaisuuden, 7 § mukaisen henkilökohtaisen vapauden, koskemattomuuden ja turvallisuuden, 13 § kokoontumisvapauden, 18 § mukaisen elinkeinovapauden eikä 121 § mukaisen kunnan itsehallinnon vastaisia, vaan ne pikemminkin varmistavat osallistuvien henkilöiden turvallisuutta perustuslain 7 § mukaisesti turvaamalla terveysturvallista osallistumista yleisötahtumiin tai yleisiin kokouksiin. Tässä rajoitusten arvioinnissa on olennaista, että aikaisempien vaihtoehtojen lisäksi toimijoille on nyt tullut lain tarkemmin määrittämällä tavalla mahdollisuus vapautua rajoituksista EU:n digitaalisella koronatodistuksella.

Henki ja terveys ovat aluehallintoviraston käsityksen mukaan oikeushyviä, joiden turvaamiseksi lakimääräisin keinoin on mahdollista edellä mainittujen lisäksi myös rajoittaa perustuslain 10 § mukaista yksityisyyden suojaa. Toimenpiteet ovat oikeassa suhteessa toisiinsa hallintolain 6 § mukaisesti, kun eri oikeuksia pyritään yhdenvertaisesti turvaamaan lain sallimin keinoin mahdollisimman tasapainoisesti.

Sisä- ja ulkotilat, joihin päätös kohdistuu

Päätöstä on rajattu siten, ettei se kohdistu tartuntatautilain 58 § mukaisiin yleisötilaisuuksiin ja yleisiin kokouksiin. Lisäksi päätöksestä on rajattu pois tartuntatautilain 58 g § 4 momentin mukaiset tilat. Näitä edellä mainittuja tapahtumia ja tiloja koskee aluehallintoviraston erillinen toinen rajoituspäätös. Tämä päätös kohdistuu kaikkiin muihin tartuntatautilain 58 d § mukaisiin käyttötarkoituksiin käytettäviin sisä- ja ulkotiloihin.

Päätös kohdistuu muihin tartuntatautilain 58 d § mukaisiin yleisölle avoimiin tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettuihin sisätiloihin. Niitä ovat:

- 1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun
- 2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tietyinä ajankohtana;

Tilojen hallinnasta vastaavat ja niitä käyttävät, joihin päätös kohdistuu

Tämä päätös velvoittaa seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

- 1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tai Ahvenanmaan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetut ravitsemistoiminnan harjoittajat;
- 2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;
- 3) kunnat ja kuntayhtymät;

4) uskonnolliset yhdyskunnat;

5) julkisoikeudelliset laitokset.

Päätöstä ei sovelleta kuitenkaan oppilaitosten toimintaan, varhaiskasvatukseen, ammattiurheilemiseen eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaan toimintaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös ei saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Keinot ehkäistä lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä

Tartuntatautilain 58 d § mukaan, jos on ilmeistä, että 58 c §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi 2 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä on välttämätöntä, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi antaa toimialueellaan kaikkia 5 momentissa tarkoitettuja toimijoita velvoittavan päätöksen, jonka mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käyttö on järjestettävä siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä voidaan ehkäistä.

Päätöksestä on käytävä ilmi, että toimija voi toteuttaa veloitteensa asiakasmäärää rajoittamalla, asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla. Päätöksessä on lisäksi selostettava, mitä yleisölle avoimilla ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuilla tiloilla tarkoitetaan. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavan päätöksen, jos toimenpiteet ovat välttämättömiä usean kunnan alueella. Kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut veloitteet täydentävät kunnan alueella

voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Toimija voi toteuttaa velvoitteensa järjestää tilojen käyttö on siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä voidaan ehkäistä, seuraavin keinoin:

- asiakasmäärää rajoittamalla,
- asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka
- muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla.

Vaihtoehtona olevaa EU:n digitaalista koronatodistusta on käsitelty kohdassa "Ohjaus" tämän päätöksen alussa.

Yhteenveto

Lounais-Suomen aluehallintoviraston päätös perustuu sairaanhoitopiirien asiantuntija-arvioihin sekä tämänhetkiseen alueellisen tilanteen kokonaisarvioon, jossa on arvioitu covid-19 taudin alueellisia tosiasiallisia vaikutuksia kansanterveyteen ja jossa on otettu huomioon Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemuksen lisäksi myös alueellisten viranomaisten näkemykset sekä sosiaali- ja terveysministeriön antama ohjaus rajoitustoimien tarpeellisuudesta. Päätöksessä on huomioitu myös muiden samalla alueella voimassa olevien muiden rajoitusten ja suositusten vaikutukset.

Toimenpiteitä harkittaessa on otettu myös huomioon, että tällä päätöksellä on vaikutusta yhteiskuntaan, talouteen, elinkeinoelämään sekä perusoikeuksien toteutumiseen. Elinkeinonharjoittaja voi päätöksen mukaisia velvoitteita toteuttaessaan esimerkiksi joutua rajoittamaan asiakasmääriä, mikä voi johtaa tulonmenetyksiin ja heikentää toiminnan kannattavuutta ja vaikuttaa näin myös työllisyyteen. Tällä päätöksellä kuitenkin rajoitetaan toimintaa ainoastaan siltä osin kuin on välttämätöntä kiihtyvässä ja epävarmassa epidemiologisessa tilanteessa.

Edellä todetun perusteella tämä määräys on välttämätön tartuntataudin leviämisen estämiseksi Varsinais-Suomen ja Satakunnan kuntien alueilla. Päätöksen tekemisessä on otettu huomioon rajoitusten kohdentaminen sairaanhoitopiirien asiantuntija-arvioiden mukaisesti niihin tiedossa oleviin tartunnan lähteisiin, joihin aluehallintovirastolla on toimivaltaa. Toimenpiteitä on rajoitettu siten, että toiminnan on mahdollista jatkua, kun terveysturvallisuutta koskevia, tässä päätöksessä asetettuja rajoituksia noudatetaan.

Edellä mainituilla perusteilla aluehallintovirasto katsoo tartuntatautilain 58 d § mukaisten perusteiden täyttyneen tällä päätökselle.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Suomen perustuslaki (731/1999) 6–7 §, 10 §, 13 §, 18 §, 121 §

Hallintolaki (434/2003) 6 §

Tartuntatautilaki (1227/2016) 1 ja 8 §, 58 §, 58 c, 58 d, 58 g §, 58 h § 58 i 1, 58 j §, 59 k § ja 91 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 ja 5 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin mukaan hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain 91 §:n 1 momentin nojalla.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antavat tarvittaessa ylijohtaja Leena Räsänen, puh. 0295 017 385 ja johtaja Heikki Mäki puhelin 0295 018 094.

Ylijohtaja Leena Räsänen

Johtaja Heikki Mäki

Tämä päätös on allekirjoitettu sähköisesti.

LIITTEET Liite 1, lista Varsinais-Suomen kunnista

Liite 2, lista Satakunnan kunnista

Liite 3, valitusosoitus

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös yleistiedoksiantona

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Lounais-Suomen aluehallintovirastossa 15.1.2022 saakka. Päätöksen nähtäville asettamisesta ilmoitetaan yleisessä/ tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla www.avi.fi.

Tämän päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Jakelu Satakunnan ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueen kunnat ja kuntayhtymät

Satakunnan ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri, jota pyydetään tiedottamaan päätöksestä alueensa kuntien tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä

Lounais-Suomen poliisilaitos

Satakunnan ja Varsinais-Suomen pelastuslaitokset

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysministeriö

Maksuton päätös

Tämä asiakirja LSAVI/14860/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSAVI/14860/2021 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Räsänen Leena 29.12.2021 15:37

Esittelijä Mäki Heikki 29.12.2021 15:33